

VILNIAUS MIESTO 2 APYLINKĖS TEISMAS

NUOSPRENDIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2011 m. rugsėjo 26 d.
Vilnius

Vilniaus miesto 2 apylinkės teismo teisėjas Ovidijus Ramanauskas,
sekretoriaujant Jurgai Dringelytei,
nukentėjusiajam ir civiliniam ieškovui Alvydui Sadeckui,
nukentėjusiojo atstovui – advokatui Mindaugui Kukaičiui,
gynėjui – advokatui Kęstučiui Virbickui,

viešame teismo posėdyje išnagrinėjo baudžiamąją bylą, kurioje:

AURIMAS DRIŽIUS, a. k. 36808110026, gim. 1968-08-11 Kaune, Lietuvos Respublikos pilietis, lietuvis, vedęs, aukštojo išsilavinimo, UAB „Laisvas laikraštis“ vienintelis akcininkas ir direktorius, gyvenantis Moliakalnio g. 15, Vilniuje, teistas:

1. 2009-02-23 Vilniaus miesto 2 apylinkės teismo nuosprendžiu pagal Lietuvos Respublikos baudžiamojo kodekso (toliau – LR BK) 154 str. 2 d., 155 str. 1 d. 30 MGL dydžio, t. y. 3900 litų bauda.

2. 2010-04-26 Vilniaus miesto 2 apylinkės teismo nuosprendžiu pagal LR BK 245 str. vienerių metų laisvės apribojimo bausme.

3. 2011-06-29 Vilniaus miesto 2 apylinkės teismo nuosprendžiu pagal LR BK 245 str. vienerių metų ir šešių mėnesių laisvės apribojimo bausme. Vadovaujantis LR BK 63 str. 4 d. 9 d. šiuo nuosprendžiu paskirta bausmė subendrinta su 2010-04-26 Vilniaus miesto 2 apylinkės teismo nuosprendžiu paskirta bausme ir paskirta galutinė ir subendrinta vienerių metų ir devynių mėnesių laisvės apribojimo bausmė (**nuosprendis neįsiteisėjęs**). Teistumas neišnykęs. kaltinamas pagal LR BK 154 str. 2 d., 155 str. 1 d., 154 str. 2 d., 155 str. 1 d., 154 str. 2 d., 155 str. 1 d., 154 str. 2 d.

Teismas išnagrinėjęs bylą.

n u s t a t ė :

Aurimas Drižius siekdamas paniekinti ir pažeminti A. Sadecką bei pakirsti pasitikėjimą šiuo asmeniu, 2010-11-13, savaitraštyje „Laisvas laikraštis“ Nr. 41(307) straipsnyje „Kas yra pedofilijos bylos „stogas“?“ viešai paskleidė tikrovės neatitinkančią ir šmeižikišką informaciją, kad:

<...> Su A. Sadecku siejama didžiulė kontrabandos byla.

<...> apie šią kontrabandą žinojo ir tuometis Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas A. Sadeckas...

<...> ... Sadeckas investuoja pinigus į jo kontrabandos verslą...

<...> ... jis nuvažiavo pas A. Sadecką ir paprašė pastarojo padėti ištraukti iš kalėjimo M. Silickį ... Sadeckas pareikalavo už M. Silickio ištraukimą iš kalėjimo ir už Č. Sakalausko ir J. Leščiuikaičio nepatraukimą baudžiamojon atsakomybėn sumokėti Sadeckui 36 tūkstančius JAV dolerių ir tada jis padarys taip, kad baudžiamoji byla bus nutraukta. Č. Sakalauskas pasakė, kad jis pažadėjo Alvydui Sadeckui tokius pinigus sumokėti...

<...> ... šita siunta jam yra labai brangi, nes ji buvo nupirkta už 170 tūkstančių J. dolerių, kuriuos investavo Alvydas Sadeckas... Šiais veiksmais A. Drižius apšmeižė A. Sadecką kad neva jis padarė sunkų nusikaltimą.

Apklaustas teisme **kaltinamasis Aurimas Drižius** kaltu neprisipažino ir paaiškino, kad 2009-02-14 savaitraštyje „Laisvas laikraštis“ straipsnyje „Žodis apie kriminalinės policijos komisara“, kuriame buvo nurodyti teiginiai, kad <...> *Dirbdamas kriminalinės paieškos valdyboje, A. Sadeckas neatsispyrė pagundai ir naudodamasis tarnybiniais ryšiais, neišvengė „netarnybinių santykių“ su viena jaunučių įtariamųjų. Nusikaltimas sunkus.* 2010-10-09 savaitraštyje „Laisvas laikraštis“ Nr. 36(302) straipsnyje „Žodžiai apie kriminalinės policijos komisara“ nurodyti teiginiai <...> *Dirbdamas kriminalinės paieškos valdyboje, A. Sadeckas neatsispyrė pagundai ir naudodamasis tarnybiniais ryšiais, neišvengė netarnybinių santykių su viena jaunučių įtariamųjų. Nusikaltimas sunkus...* Šiuos straipsnius anksčiau spausdino kitos visuomenės informavimo priemonės (Karštas komentaras, Litva Sovetskaja). Prie minėtų straipsnių buvo priedas „apie jį rašė“ bei straipsnio pabaigoje „Sovetskaja litva“ 1991 m. Kaltinamojo manymu, pagal Lietuvos Respublikos Visuomenės informavimo statymo nuostatas, jis negali atsakyti už iš kito leidinio perspausdintus teiginius, nes už tai atsako pirminis informacijos šaltinis, o „Laisvas laikraštis“ šiuo atveju negali tokiu būti.

Kaltinamasis A. Drižius pripažino, kad 2009-12-26 savaitraštyje „Laisvas laikraštis“ publikuodamas straipsnį „Pedofilai Seimo nariai – valstybės paslaptis“ nurodė teiginius, kad <...> *...vienas dviejų praeitų kadencijų Seimo narys, įtakingo Seimo komiteto pirmininkas (jo pavardė redakcijai žinoma)... Beje, ir jaunystėje tas Seimo narys jautė potraukį nepilnamečiams – dar būdamas komjaunimo veikėju, jis buvo apkaltintas vienos nepilnametės, kurios bylą ir tyrė minėtas asmuo, išprievartavimu. Tačiau ir tuomet KGB padėjo šiam politikui, nutraukusi jam bylą už lytinius santykius su nepilnamete, o 2010-08-21 savaitraštyje „Laisvas laikraštis“ Nr. 29(295) straipsnyje „Kas sukūrė pedofilų tinklą?“ nurodė teiginius, kad <...> Beje, ir jaunystėje tas Seimo narys jautė potraukį nepilnamečiams – dar būdamas komjaunimo veikėju, jis buvo apkaltintas vienos nepilnametės, kurios bylą ir tyrė minėtas asmuo, išprievartavimu. Tačiau ir tuomet KGB padėjo šiam politikui, nutraukusi jam bylą už nepilnametės išprievartavimą.*

Kaltinamasis A. Drižius paaiškino, kad šiuos teiginiuose neminima nukentėjusiojo A. Sadecko pavardė, o LR Seime yra 141 Seimo nariai bei 15 komitetų, kurie turi savo pirmininkus. Be asmens, suteikęs jam rašant minėtus straipsnius informaciją sutikimo, jis nenori ir negali teismui atskleisti šiuose straipsniuose paminėto LR Seimo nario pavardės. Jis negali paaiškinti kodėl nukentėjusysis A. Sadeckas panoro susitapatinti su straipsniuose paminėtu LR Seimo nariu bei komiteto pirmininku.

Kaltinamasis pripažino, kad 2010-11-13 publikuodamas savaitraštyje „Laisvas laikraštis“ Nr. 41(307) straipsnyje „Kas yra pedofilijos bylos „stogas“?“ nurodė duomenis, kad: .

<...> *Su A. Sadecku siejama didžiulė kontrabandos byla.*

<...> *apie šią kontrabandą žinojo ir tuometis Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas A. Sadeckas...*

<...> *... Sadeckas investuoja pinigus į jo kontrabandos verslą...*

<...> *...jis nuvažiavo pas A. Sadecką ir paprašė pastarojo padėti ištraukti iš kalėjimo M. Silickį ... Sadeckas pareikalavo už M. Silickio ištraukimą iš kalėjimo ir už Č. Sakalausko ir J. Leščiuikaučio nepatraukimą baudžiamojon atsakomybėn sumokėti Sadeckui 36 tūkstančius JAV dolerių ir tada jis padarys taip, kad baudžiamoji byla bus nutraukta. Č. Sakalauskas pasakė, kad jis pažadėjo Alvydui Sadeckui tokius pinigus sumokėti...*

<...> ... šita siunta jam yra labai brangi, nes ji buvo nupirkta už 170 tūkstančių JAV dolerių, kuriuos investavo Alvydas Sadeckas... Kaltinamasis paaiškino, kad jo straipsnyje paminėti teiginiai buvo nurodyti 2003-11-06 liudytojo Juozo Leščiuikaučio apklausos protokole, todėl oficialiame dokumente užfiksuotų teiginių išspausdinimas jo straipsnyje negali būti vertinamas kaip šmeižimas.

Apklaustas teisme **nukentėjusysis ir civilinis ieškovas Alvydas Sadeckas** paaiškino, kad UAB savaitraščio „Laisvas laikraštis“ vienintelis akcininkas ir savininkas – kaltinamasis A.

Dryžius, sistemingai bei tyčia, jam priklausančiame leidinyje nuolat publikuoja apie jį (A. Sadecką) tikrovės neatitinkančius bei šmeižiančius ir įžeidžiančius teiginius. Publikuojamuose straipsniuose nurodyta, kad A. Sadeckas padarė nusikaltimą. Minėti straipsniai publikuojami pakankamai ilgą laiką, o juose nurodyti šmeižikiški bei jį įžeidžiantys teiginiai nuolat kartojasi. Su minėtomis publikacijomis susipažino pakankamai didelis jas skaitančių asmenų ratas. Jį šmeižiančios bei įžeidžiančios publikacijos jam sukėlė nepataisomos žalos, todėl prašo iš kaltinamojo priteisti 70 000 litus, jam padarytai neturtinei – moralinei žalai atlyginti.

Dėl 2009-02-14 savaitraštyje „Laisvas laikraštis“ straipsnyje „Žodis apie kriminalinės policijos komisarą“ viešai paskelbtų ir A. Sadecką šmeižiančių ir įžeidžiančių duomenų, kad <...> Dirbdamas kriminalinės paieškos valdyboje, A. Sadeckas neatsispyrė pagundai ir naudodamasis tarnybiniais ryšiais, neišvengė „netarnybinių santykių“ su viena jaunučių įtariamųjų. Nusikaltimas sunkus.
(LR BK 154 str. 2 d. 155 str. 1 d.)

Dėl 2010-10-09 savaitraštyje „Laisvas laikraštis“ Nr. 36(302) straipsnyje „Žodžiai apie kriminalinės policijos komisarą“ viešai paskelbtų ir A. Sadecką šmeižiančių ir įžeidžiančių duomenų.
<...> Dirbdamas kriminalinės paieškos valdyboje, A. Sadeckas neatsispyrė pagundai ir naudodamasis tarnybiniais ryšiais, neišvengė netarnybinių santykių su viena jaunučių įtariamųjų. Nusikaltimas sunkus.
(LR BK 154 str. 2 d. 155 str. 1 d.)

Kreipdamasis į teismą privataus kaltinimo tvarka, A. Sadeckas nurodė, kad 2010-10-09 savaitraštyje „Laisvas laikraštis“ Nr. 36(302) straipsnyje „Žodžiai apie kriminalinės policijos komisarą“ buvo viešai paskelbta, kad <...> *Dirbdamas kriminalinės paieškos valdyboje, A. Sadeckas neatsispyrė pagundai ir naudodamasis tarnybiniais ryšiais, neišvengė netarnybinių santykių su viena jaunučių įtariamųjų. Nusikaltimas sunkus.*

A. Sadeckas teisme patvirtino, kad dirbdamas kriminalinės paieškos valdyboje jis nevykdė jokios nusikalstamos veikos ir nepadarė jokio nusikaltimo. Nukentėjusysis teismui pateikė Informacijos ir Ryšių departamento prie Lietuvos Respublikos Vidaus reikalų ministerijos duomenis, kad įtariamųjų, kaltinamųjų ir teistų asmenų žinybinio registro 2010-09-21 duomenimis Alvydui Sadeckui, gim. 1949 m. gegužės 12 d. nepradėtas ikiteisminis tyrimas ir jis neteistas (t. 1, b. l. 47). A. Sadeckas nurodė, kad minėtame straipsnyje nurodyti teiginiai, kad jis, kaip kriminalinės paieškos valdybos pareigūnas pasinaudojo tarnybiniais ryšiais ir neišvengė netarnybinių santykių su viena jauna įtariamąja bei teiginys, kad nusikaltimas yra sunkus, duoda pakankamą pagrindą manyti laikraščio skaitytojams, kad jis – A. Sadeckas, padarė nusikaltimą. Jo nuomone, kaltinamasis A. Drižius, tyčia žinodamas, kad jo veiksmai sukels neigiamas pasekmes, per visuomenės informavimo priemonę apšmeižė A. Sadecką, kad jis padarė sunkų nusikaltimą. Publikuodamas minėtą straipsnį A. Drižius tuo pačiu viešai jį ir įžeidė. A. Sadecko nuomone A. Drižiaus veiksmuose yra nusikalstamų veikų numatytų LR BK 154 str. 2 d., bei 155 str. 1 d. sudėtys.

Kaltinamasis A. Drižius teisme neneigė, ir pripažino, kad 2010-10-09 savaitraštyje „Laisvas laikraštis“ Nr. 36(302) straipsnyje „Žodžiai apie kriminalinės policijos komisarą“ buvo viešai paskelbta, kad <...> *Dirbdamas kriminalinės paieškos valdyboje, A. Sadeckas neatsispyrė pagundai ir naudodamasis tarnybiniais ryšiais, neišvengė netarnybinių santykių su viena jaunučių įtariamųjų. Nusikaltimas sunkus.*, tačiau jis teigė, kad apie tai, jog A. Sadeckas, dirbdamas kriminalinės paieškos valdyboje pasinaudojo tarnybiniais ryšiais ir neišvengė netarnybinių santykių su viena iš jaunučių įtariamųjų – 1991 metais rašė laikraštis „Sovetskaja Litva“, todėl jam priklausančiame leidinyje „Laisvas laikraštis“ buvo du kartus perspausdintas 1991 metais laikraštyje „Sovetskaja Litva“ publikuotas straipsnis. A. Drižius nurodė, kad po straipsnio antrašte buvo nurodyti žodžiai „apie jį rašė“ bei straipsnio pabaigoje pažymėta „Sovetskaja Litva“ 1991 m. A. Drižiaus manymu, tokiu atveju už publikuojame straipsnyje

nurodytą informaciją pagal Visuomenės informavimo įstatymą atsako pirmasis informacijos šaltinis. A. Drižius paaiškino, kad spausdinant minėtą straipsnį dėl korektūros klaidos atsitiktinai, laikraštis „Sovetskaja Litva“ buvo įvardintas „Litva Sovetskaja“ bei vietoje žodžio „nusižengimas sunkus“ buvo atspausdinta, kad nusikaltimas sunkus.

2009-02-14 Nr. 6 savaitraštyje „Laisvas laikraštis“ laikraščio ketvirtame lape yra straipsnis „Žodis apie kriminalinės policijos komisarą“. Šalia straipsnio patalpinta nukentėjusiojo A. Sadecko nuotrauka. Po straipsnio antrašte, smulkesniu šriftu atspausdintas užrašas „apie jį rašė“. Straipsnyje yra frazė <...> *Dirbdamas kriminalinės paieškos valdyboje, A. Sadeckas neatsispyrė pagundai ir naudodamasis tarnybiniais ryšiais, neišvengė „netarnybinių santykių“ su viena jaunučių įtariamųjų. Nusikaltimas sunkus.* Straipsnio pabaigoje yra atspausdinta „Sovetskaja Litva“ 1991 m.

2010-10-09 Nr. 36 savaitraštyje „Laisvas laikraštis“ laikraščio ketvirtame lape yra straipsnis „Žodžiai apie kriminalinės policijos komisarą“. Šalia straipsnio patalpinta nukentėjusiojo A. Sadecko nuotrauka. Po straipsnio antrašte, smulkesniu šriftu atspausdintas užrašas „apie jį rašė“, straipsnyje yra frazė <...> *Dirbdamas kriminalinės paieškos valdyboje, A. Sadeckas neatsispyrė pagundai ir naudodamasis tarnybiniais ryšiais, neišvengė „netarnybinių santykių“ su viena jaunučių įtariamųjų. Nusikaltimas sunkus.* Straipsnio pabaigoje yra atspausdinta „Sovetskaja Litva“ 1991 m.

Lietuvos Respublikos Visuomenės Informavimo įstatymo 54 str. (redakcinės atsakomybės netaikymas ir atleidimas nuo žalos atlyginimo) 1 d. 3) p. nurodyta, kad viešosios informacijos rengėjui ir 9 ar) skleidėjui netaikoma redakcinė atsakomybė ir jie neatsako už tikrovės neatitinkančios informacijos paskelbimą, jeigu jie nurodė informacijos šaltinį ir ji buvo anksčiau paskelbta per kitas visuomenės informavimo priemones, jeigu ši informacija nebuvo paneigta per ją paskelbusias visuomenės informavimo priemones.

Įvertinus byloje surinktus įrodymus, teismas daro išvadą, kad dėl aukščiau paminėtų savaitraštyje „Laisvas laikraštis“ išspausdintų teiginių, kurie nukentėjusiojo A. Sadecko tvirtinimu jį įžeidė bei apšmeižė sunkaus nusikaltimo padarymu, A. Drižius negali būti traukiamas baudžiamojon atsakomybėn.

Šmeižimas yra tyčinis nusikaltimas. Kaltininkas supranta, kad skleidžia melagingas žinias apie kitą asmenį, supranta, kad jos žemina jo garbę ir nori jas skleisti. Kaltininkas suvokia, kad skleidžiama informacija neatitinka tikrovės, yra melaginga, pramanyta ir žemina kito žmogaus garbę. Jeigu asmuo sąžiningai klysta dėl skleidžiamos informacijos tikrumo ir ją perdavė ne kaip savo nuomonę, šmeižimo tokioje veikloje nėra, nes nėra kaltės.

Šiuo atveju kaltinamajam A. Drižiui priklausantis savaitraštis išspausdino kito leidinio straipsnį ir nurodė pateiktos informacijos šaltinį, todėl A. Drižiaus veiksmuose nėra nusikalstamų veikų numatytų LR BK 154 str. 2 d., 155 str. 1 d. sudėčių. Tai, kad nurodant informacijos šaltinį jis buvo įvardintas ne „Litva Sovetskaja“, o „Sovetskaja Litva“ neturi lemiamos reikšmės sprendžiant A. Drižiaus kaltės klausimą, nes teismui buvo pateikti duomenys apie minėto leidinio realų egzistavimą. Todėl vadovaujantis LR BPK 303 str. 5 d. 1 p. A. Drižius turi būti išteisintas pagal LR BK 154 str. 2 d., 155 str. 1 d., 154 str. 2 d., 155 str. 1 d.

Dėl 2009-12-26 savaitraštyje „Laisvas laikraštis“ straipsnyje „Pedofilai Seimo nariai – valstybės paslaptis“ viešai paskelbtų ir A. Sadecką šmeižiančių ir įžeidžiančių duomenų:
<...> *...vienas dviejų praeitų kadencijų Seimo narys, įtakingo Seimo komiteto pirmininkas (jo pavardė redakcijai žinoma)... Beje, ir jaunystėje tas Seimo narys jautė potraukį nepilnamečiams – dar būdamas komjaunimo veikėju, jis buvo apkaltintas vienos nepilnametės, kurios bylą ir tyrė minėtas asmuo, išprievartavimu. Tačiau ir tuomet KGB padėjo šiam politikui, nutraukusi jam bylą už lytinius santykius su nepilnamete.*

(LR BK 154 str. 2 d. 155 str. 1 d.)

Dėl 2010-08-21 savaitraštyje „Laisvas laikraštis“ Nr. 29(295) straipsnyje „Kas sukūrė pedofilų tinklą?“ viešai paskelbtų ir A. Sadecką šmeižiančių ir įžeidžiančių duomenų.

<...> Beje, ir jaunystėje tas Seimo narys jautė potraukį nepilnamečiams – dar būdamas komjaunimo veikėju, jis buvo apkaltintas vienos nepilnametės, kurios bylą ir tyrė minėtas asmuo, išprievartavimu. Tačiau ir tuomet KGB padėjo šiam politikui, nutraukusi jam bylą už nepilnametės išprievartavimą.

(LR BK 154 str. 2 d. 155 str. 1 d.)

Apklaustas teisme kaltinamasis A. Drižius neneigė, kad savaitraštyje „Laisvas laikraštis“ savo vardu išspausdino aukščiau paminėtus straipsnius, tačiau nurodė, kad juose nebuvo įvardinta nukentėjusiojo A. Sadecko pavardė. Kaltinamasis paaiškino, kad vadovaudamasis LR Visuomenės informavimo įstatymu, be informaciją suteikusio asmens sutikimo, jis negali atskleisti apie kokį LR Seimo narį šiame straipsnyje buvo rašoma, tačiau pabrėžė, kad tai nebuvo straipsnis apie nukentėjusįjį A. Sadecką.

Nukentėjusysis A. Sadeckas teisme paaiškino, kad minėtuose straipsniuose nebuvo paminėta jo pavardė, tačiau juose yra analogiški teiginiai kaip 2009-02-14 ir 2010-10-09 savaitraštyje „Laisvas laikraštis“ išspausdintuose straipsniuose „Žodis apie kriminalinės policijos komisarą“ bei „Žodžiai apie kriminalinės policijos komisarą“, kuriuose buvo tiesiogiai įvardinta jo pavardė. Be to, visi straipsniai buvo talpinami į internetą www.laisvaslaikrastis.lt. Po straipsnių publikacijos, komentarų skiltyje, juos rašęs asmenys jo pavardę įvardino tiesiogiai ir tai įrodo, kad jis buvo atpažintas ir identifikuotas, ko ir siekė bei norėjo kaltinamasis A. Drižius.

Šmeižimas ir įžeidimas yra tyčiniai nusikaltimai. LR BK 154 straipsnyje nurodyta, kad šmeižimas – tai paskleidimas apie kitą žmogų tikrovės neatitinkančios informacijos, galinčios paniekinti ar pažeminti tą asmenį arba pakirsti pasitikėjimą juo. Šio straipsnio 2 dalyje numatyti šmeižimą kvalifikuojantys požymiai – tokios informacijos paskleidimas per visuomenės informavimo priemonę ar spaudinyje arba asmens šmeižimas, neva šis padarė sunkų arba labai sunkų nusikaltimą. Šmeižimo objektas – žmogaus garbė ir orumas, kurie pažeidžiami, kai paskleidžiama negatyvi, visuomenės akyse asmenį diskredituojanti informacija. Pagal objektyviusius požymius šmeižimas yra tada, kai paskleidžiama informacija apie kitą žmogų, kuri gali jį paniekinti ar pažeminti arba pakirsti pasitikėjimą juo, ir kai ta informacija neatitinka tikrovės; taip pat šmeižimas yra tada, kai paskleidžiama netikra informacija, kad asmuo neva padarė sunkų ar labai sunkų nusikaltimą. Vienas iš šmeižimo turinį sudarančių požymių – tikrovės neatitinkančios informacijos paskleidimas.

LR BK 155 straipsnio 1 dalies dispozicija numato: „Tas, kas viešai veiksmu, žodžiu ar raštu užgauliai pažemino žmogų“. Įžeidimas siejamas su užgauliu (užgaunančiu, įžeidžiančiu) žmogaus, jo garbės ir orumo pažeminiu, tai yra siekiu paniekinti, sumenkinti asmenį.

Asmuo gali būti pripažintas kaltu dėl baudžiamojo nusikaltimo padarymo, tik esant pagrįstiems, teisėtiems įrodymams, jo kaltumas negali būti grindžiamas prielaidomis. Teismo išvados turi būti pagrįstos įrodymais, neginčijamai patvirtinančiais kaltininko kaltę padarius jam inkriminuotą nusikalstamą veiką (*Lietuvos Aukščiausiojo Teismo senato 2003-06-20. nutarimo Nr. 40 „Dėl teismų praktikos taikant Baudžiamojo proceso kodekso normas, reglamentuojančias nuosprendžio surašymą“ 3.1.8 punktą*).

Europos Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 6 str. 2 d. yra įtvirtintas nekaltumo prezumpcijos principas, nustatant, kad kiekvienas žmogus, kaltinamas padaręs nusikaltimą, laikomas nekaltu tol, kol jo kaltumas neįrodytas pagal įstatymą. Lietuvos Respublikos Konstitucijos 31 str. taip pat nurodyta, kad asmuo laikomas nekaltu, kol jo kaltumas neįrodytas įstatymo nustatyta tvarka ir pripažintas įsiteisėjusiu nuosprendžiu. Analogiška nuostata yra įtvirtinta Lietuvos Respublikos BPK 44 str. 6 d. Nekaltumo prezumpcijos principas reikalauja, kad kaltintojas pateiktų kaltumo įrodymus, o abejonės būtų aiškinamos kaltinamojo naudai.

Įvertimus baudžiamojoje byloje surinktus rašytinius įrodymus, nukentėjusiojo A. Sadecko pateiktas savaitraščio „Laisvas laikraštis“ publikacijas, teismas konstatuoja, jog galima daryti tik prielaidą, jog šiose publikacijose įvardintas LR Seimo narys ir yra A. Sadeckas. Teismas nesutinka su nukentėjusiojo nuomone, jog kituose „Laisvas laikraštis“ publikacijose nurodyta jo pavardė, bei interneto svetainėje esantys straipsnių skaitytojų

komentariai, kuriuose taip pat įvardinta jo pavardė, yra pakankami, kad jų pagrindu A. Drižius už minėtų straipsnių publikavimą būtų traukiamas baudžiamojon atsakomybėn. Akivaizdu, kad su minėtų straipsnių publikacijomis susipažino tam tikra dalis asmenų, tačiau šiuo metu neįmanoma nustatyti su koku konkrečiu LR Seimo nariu jie sutapatino straipsnyje paminėtą LR Seimo narį. Vien nukentėjusiojo įsitikinimo, kad tai buvo rašoma apie jį, teismo nuomone nepakanka siekiant A. Drižių patraukti baudžiamojon atsakomybėn, nes LR BK 154 str. ir LR BK 155 str. dispozicijoje nurodyta, kad kaltininkas atsako, jei apšmeižė ar pažemino žmogų. Šiuo atveju publikuotuose straipsniuose buvo įvardintos tik žmogaus užimamos pareigos, tačiau ne pats asmuo. Teismo įsitikinimu visos abejonės ir neaiškumai turi būti vertinamos kaltinamojo naudai, todėl vadovaujantis LR BPK 303 str. 5 d. 2 p. A. Drižius turi būti išteisintas pagal LR BK 154 str. 2 d., 155 str. 1 d., 154 str. 2 d. 155 str. 1 d.

Dėl 2010-11-13 savaitraštyje „Laisvas laikraštis“ Nr. 41(307) straipsnyje „Kas yra pedofilijos bylos „stogas“?“, viešai paskelbtų ir A. Sadecką šmeižiančių duomenų.

<...> Su A. Sadecku siejama didžiulė kontrabandos byla.

<...> apie šią kontrabandą žinojo ir tuometis Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas A. Sadeckas...

<...> ... Sadeckas investuoja pinigus į jo kontrabandos verslą...

<...> ...jis nuvažiavo pas A. Sadecką ir paprašė pastarojo padėti ištraukti iš kalėjimo M. Silickį ... Sadeckas pareikalavo už M. Silickio ištraukimą iš kalėjimo ir už Č. Sakalausko ir J.

Leščiukaičio nepatraukimą baudžiamojon atsakomybėn sumokėti Sadeckui 36 tūkstančius JAV dolerių ir tada jis padarys taip, kad baudžiamoji byla bus nutraukta. Č. Sakalauskas pasakė, kad jis pažadėjo Alvydui Sadeckui tokius pinigus sumokėti...

<...> ... šita siunta jam yra labai brangi, nes ji buvo nupirkta už 170 tūkstančių JAV dolerių, kuriuos investavo Alvydas Sadeckas...

(LR BK 154 str. 2 d.)

Kaltinamasis A. Drižius nepripažino savo kaltės dėl minėtame straipsnyje išspausdintų teiginių, kurie nukentėjusiojo A. Sadecko nuomone jį apšmeižė sunkaus nusikaltimo padarymu, nurodydamas, kad rašydamas minėtą straipsnį vadovavosi oficialiu dokumentu, 2003-11-06 baudžiamajoje byloje Nr. 39-1-108-00, Nr. 39-1-108-02 liudytoju apklausto Juozo Leščiukaičio parodymais. Šiuose parodymuose buvo užfiksuotos kai kurios su A. Sadecku susijusios faktinės aplinkybės, kurias jis ir paminėjo straipsnyje.

Nukentėjusysis A. Sadeckas teisme patvirtino privataus kaltinimo skunde nurodytas faktines aplinkybes. Jis nurodė, kad 2010-11-13 savaitraštyje „Laisvas laikraštis“ Nr. 41, straipsnyje „Kas yra pedofilijos bylos stogas“, jį šmeižiantys teiginiai 2004-08-19 Vilniaus miesto 2-ojo apylinkės teismo sprendimu (civ. byloje Nr. 2-293-12/04); 2004-12-29 Vilniaus apygardos teismo nutartimi (civ. byloje Nr. 2A-1049/2004); 2005-04-27 LAT nutartimi (civ. byloje Nr. 3K-3-280/2005); 2004-12-08 Kauno miesto apylinkės teismo nuosprendžiu (baudž. byloje Nr. 1-536/2004); 2005-03-16 Kauno apygardos teismo nuosprendžiu; 2005-12-20 LAT nutartimi (baudž. byloje Nr. 2K-7-596/2005); 2008-12-09 Vilniaus miesto 1 apylinkės teismo sprendimu (civ. byloje Nr. 2-3704-656/2008); 2009-02-23 Vilniaus miesto 1 apylinkės teismo nuosprendžiu (baudž. byloje Nr. 1-750-648/08), kuriuose dalyvavo Aurimas Drižius, buvo pripažinti kaip neatitinkančiais tikrovės ir jį šmeižiantys. Minėtais sprendimais ir nuosprendžiais Teismai pripažino, kad atsakovai (tame tarpe ir A. Drižius) sąmoningai viešai pateikdami tariamus kaltinimus, skleidė (savo esme analogiškai teiginiai paskleisti 2010-11-13 straipsnyje), melagingas ir žeminančias žinias apie jo tariamus nusikaltimus, kuriuos padarė neva jis – Alvydas Sadeckas: *dalyvavau M. Silickio organizuotoje kontrabandoje, piktnaudžiavau tarnybine padėtimi, sudarydamas sąlygas kontrabandą organizavusiems asmenims išvengti baudžiamosios atsakomybės, kišausi į teisėsaugos pareigūnų veiklą, įtakojau baudžiamosios bylos tyrimą, reikalavau neteisėto atlygio (kyšio), esu susijęs su kriminaliniais nusikaltimais, slėpiau nusikaltimus ir kt.* Aukščiau minėti teismai pripažino tikrovės neatitinkančius ir jį šmeižiančius šiuos teiginius:

<...> ... su šia kontrabanda susijęs Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas Alvydas Sadeckas;

<...>... O Silickis amžinatilsis ėmė iš Sadecko pinigų, daugino-pirko tas kontrabandines prekes, ir Sadeckas skirdavo palydą iš savo pavaldinių;

<...>... Alvydas Sadeckas žinojo apie K. Silickio kontrabandą;

<...>... Kad K. Silickio kontrabandos istorijoje dalyvavo ir dabartinis Seimo Nacionalinio saugumo ir gynybos komiteto pirmininkas Alvydas Sadeckas...;

<...> ...Sadeckas taip pasakęs: Už kiekvieną žmogų-po 12 „štukų“, ir nebus jokios bylos;

<...> ...M. Silickio kontrabandoje esą dalyvavo ir A. Sadeckas;

<...> ...Apie daromus nusikaltimus buvo žinoma Seimo nariams: A. Sadeckui...;

<...> ...A. Sadecko... statytiniai, prižiūri kontrabandos veiklą iš savo pozicijų ir kontroliuoja, kad į šį ratą nepapultų pašaliniai, konkurentai;

<...> ... Jie vadovavo nusikalstamai gruputei ir darė poveikį ikiteisminiam tyrimui, kuris nuo pat pradžios buvo tiriamas vienašališkai ir klastojant realius faktus. ... Suprantama, kad nustačius, jog nusikalstamoje veikloje dalyvauja aukšto rango muitinės, policijos, pareigūnai ir tai kuriojama kai kurių Seimo narių, buvo imtasi bylos falsifikavimo, tikslu nuslėpti realius nusikaltėjus.

Po visų aukščiau nurodytų ir įsiteisėjusių teismų sprendinių ir nuosprendžių Aurimas Drižius savaitraštyje „Laisvas laikraštis“ atspausdino teismų pripažintų neatitinkančių teiginių paneigimus bei V. Leščiuikaučio atsiprašymą, todėl jis gerai žinojo, kad visi šie teiginiai neatitinka tikrovės, tačiau sąmoningai vėl juos nurodė rašydamas straipsnį.

Pagal Lietuvos Respublikos visuomenės informavimo įstatymą (9 straipsnis) kiekvienas asmuo turi teisę viešai kritikuoti valstybės ir savivaldybių institucijų bei įstaigų, taip pat pareigūnų veiklą. Lietuvos Respublikoje draudžiama persekioti už kritiką. Vieni iš pagrindinių visuomenės informavimo principų – padėti plėtoti demokratiją, visuomenės atvirumą, suteikti visuomenės nariams galimybę sužinoti bendrojo intereso klausimais.

Lietuvos Respublikos Konstitucijos 25 straipsnyje įtvirtinta saviraiškos laisvė ir laisvė reikšti įsitikinimus, skelbti informaciją. Taip pat nurodyta, kad laisvė gauti ir skleisti informaciją negali būti ribojama kitaip, kaip tik įstatymu. Konstitucijos 28 straipsnyje nurodyta, kad įgyvendindamas savo teises ir naudodamasis savo laisvėmis, žmogus privalo laikytis Lietuvos Respublikos Konstitucijos ir įstatymų, nevaržyti kitų žmonių teisių ir laisvių.

Europos žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 10 straipsnis gina asmens teisę laisvai laikytis savo nuomonės, skleisti informaciją bei idėjas, valdžios pareigūnų netrukdomam. Įgyvendinant šias teises neturi būti pažeistos kito žmogaus teisės.

Taigi būtina nustatyti pusiausvyrą tarp teisės (laisvės) reikšti įsitikinimus, nuomonę, kritiką ir šios teisės ribojimo, ginant kritikuojamo asmens teises.

Atsakomybė pagal LR BK 154 straipsnį atsiranda, jei tikrovės neatitinkančią ir kito žmogaus garbę ir orumą žeminančią ar niekinančią informaciją skleidžiantis asmuo (kaltininkas) veikia tiesiogine tyčia, t. y. subjektyvieji šios nusikalstamos veikos požymiai turi atitikti LR BK 15 straipsnio 2 dalyje numatytą tiesioginės tyčios formą. Tai reiškia, kad kaltininkas suvokia pavojingą nusikalstamos veikos pobūdį ir to nori, t. y. supranta, kad skleidžia melagingas žinias, kad tos žinios žeminančios ir niekinančios kitą asmenį ar galinčios pakirsti pasitikėjimą juo, arba supranta, kad skleidžia pramanytas žinias, neva asmuo padarė sunkų ar labai sunkų nusikaltimą, ir sąmoningai tai daro.

Šmeižimo objektas – žmogaus garbė ir orumas, kurie pažeidžiami paskleidus negatyvią, visuomenės akyse asmenį diskredituojančią informaciją. Nustatant šmeižimo turinį sudarančius požymius, svarbu atriboti informaciją nuo nuomonės, nes tik už atitinkamo pobūdžio informacijos paskleidimą galima baudžiamoji atsakomybė pagal LR BK 154 straipsnį. Bendrąja prasme informacija reiškia žinią, t. y. konstatavimą faktų ir duomenų apie reiškinius, įvykius, asmens savybes, veiksmus. Faktams ir duomenims taikomas tiesos kriterijus, jų egzistavimas gali būti patikrintas įrodymais ir objektyviai nustatytas. Nuomonė yra kokių nors faktų supratimas, vertinimas, požiūris į faktus ir vertybes. Nuomonė yra subjektyvi ir jai netaikomas

tiesos kriterijus, nors ji turi remtis faktais (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutarimai baudžiamosiose bylose Nr. 2A-1/2009, Nr. 2K-7-437/2008). Šio straipsnio 2 dalyje numatoma, kad šmeižimą kvalifikuojantys požymiai – tokios informacijos paskleidimas per visuomenės informavimo priemonę ar spaudinyje arba asmens šmeižimas, neva šis padarė sunkų arba labai sunkų nusikaltimą.

Teismas, ištyręs ir įvertinęs byloje esančius įrodymus, daro išvadą, jog jų visuma patvirtina nukentėjusiojo A. Sadecko pateiktus kaltinimus A. Drižiui, jog 2010-11-13 savaitraštyje „Laisvas laikraštis“ Nr. 41 straipsnyje „Kas yra pedofilijos stogas“, jis apšmeižė nukentėjusį, kad šis neva padarė sunkią nusikalstamą veiką.

Kaltinamasis A. Drižius teisme nurodė, kad teiginiai, kuriuos A. Sadeckas vertino kaip įšmeižiančius, buvo nurodyti liudytojo Juozo Leščiukaičio apklausos protokole, kuriuo jis pasinaudojo rašydamas šį straipsnį, tačiau teismo nuomone ši aplinkybė neatleidžia A. Drižiaus nuo baudžiamosios atsakomybės. Byloje nustatyta, jog A. Drižius, žinodamas, jog 2004, 2005, 2008, 2009 m. išnagrinėtose baudžiamosiose ir civilinėse bylose, kurių metu priimti sprendimai ir nuosprendžiai yra įsiteisėję, teismai yra konstatavę, kad teiginiai apie A. Sadecko tariamą dalyvavimą kontrabandoje, nusikalstamose struktūrose ir jo piktnaudžiavimus tarnybine padėtimi bei daryta įtaką baudžiamosios bylos tyrimui, yra neatitinkantys tikrovės, tačiau, vėl 2010-11-13 savaitraštyje „Laisvas laikraštis“ spausdino rašinį šia tema, vėl apie A. Sadecką kartodamas tuos pačius, įšmeižiančius teiginius.

Taigi, darytina išvada, jog Aurimas Drižius žeminančio pobūdžio tikrovės neatitinkančią informaciją paskleidė tyčia, neturėdamas jokių realių, faktais patvirtintų duomenų apie žinių tikrumą, žinodamas pagal teismų sprendimus, kad tai yra tikrovės neatitinkanti informacija, žinodamas draudimus ir įpareigojimus, vis tiek toliau ją skleidė bei tai darė suvokdamas, kad paskleistos žinios gali pažeminti A. Sadecką kaip asmenį, pakirsti pasitikėjimą juo, ir to siekė. Darytina išvada, kad tikrovės neatitinkanti informacija apie A. Sadecką paskleista užgauliai, turint tikslą apibūdinti jį kaip nesąžiningą asmenį, piktnaudžiavusi pareigomis ir vykdžiusi nusikaltimus ir t.t., kas laikytina šmeižimu.

Skirdamas A. Drižiui bausmę teismas atsižvelgia į LR BK 54 str. nuostatas, į kaltinamojo padarytos nusikalstamos veikos pavojingumo laipsnį, jos stadiją, motyvus ir tikslus, kaltinamojo asmenybę, atsakomybę sunkinančias bei lengvinančias aplinkybes.

A. Drižius anksčiau 2 kartus teistas (t. 2, b. l. 38-39), teistumai nepanaikinti ir neišnykę, neatlikęs ankstesniu nuosprendžiu jam paskirtos bausmės, įvykdė naują tyčinę nesunkią nusikalstamą veiką. Kaltinamasis baustas administracine tvarka, (t. 2, b. l. 44). Kaltinamasis yra savaitraščio „Laisvas laikraštis“ redaktorius ir vienintelis akcininkas, vedęs ir turi šeimą. Teismas nenustatė A. Drižiaus atsakomybę sunkinančių ar lengvinančių aplinkybių.

Įvertinęs kaltinamojo asmenybę, jo įvykdytą nusikalstamą veiką, teismas mano, kad A. Drižius baustinas pinigine bauda. Šiuo nuosprendžiu A. Drižiui paskirtos bausmės teismas nebendrina su 2011-06-29 Vilniaus miesto 2 apylinkės teismo nuosprendžiu paskirta bausme, nes šis nuosprendis A. Drižiaus atžvilgiu nėra įsiteisėjęs.

Dėl nukentėjusiojo Alvydo Sadecko pateikto 70 000 litų civilinio ieškinio.

Nukentėjusysis A. Sadeckas byloje pareiškė civilinį ieškinį, kuriuo prašo priteisti iš kaltinamojo 70 000 litų neturtinės žalos atlyginimą. Nukentėjusysis nurodė, kad dėl kaltinamojo neteisėtų veiksmų nepagrįstai buvo apkalbėtas, pasmerktas, tikrovės neatitinkanti informacija apie jį buvo skleidžiama sąmoningai ir sistemingai.

Kaltinamasis Aurimas Drižius su pareikštu civiliniu ieškiniu nesutiko.

Nukentėjusiojo civilinis ieškinys tenkinamas iš dalies.

Lietuvos Respublikos civilinio kodekso 6.250 str. 1 d. nurodyta, kad neturtinė žala yra asmens fizinis skausmas, dvasiniai išgyvenimai, nepatogumai, dvasinis sukrėtimas, emocinė depresija, pažeminimas, reputacijos pablogėjimas, bendravimo galimybių sumažėjimas ir kita, teismo įvertinti pinigais. Neturtinė žala atlyginama visais atvejais, kai ji padaryta dėl nusikaltimo. Teismas, nustatydamas neturtinės žalos dydį, atsižvelgia į nusikalstamos veikos

pasekmes, žalą padariusio asmens turtinę padėtį, padarytos turtinės žalos dydį bei kitas turinčias reikšmės bylos aplinkybes, taip pat į sąžiningumo, teisingumo ir protingumo kriterijus (CK 6.250 str. 2 d.).

Byloje nustatyta, jog apie A. Sadecką kaltinamasis A. Drižius paskleidė tikrovės neatitinkančią informaciją per visuomenės informavimo priemonę. Akivaizdu, kad su kaltinamojo publikuotais straipsniais, kuriuose buvo apie A. Sadecką paskleista šmeižikiška informacija, susipažino nemažas ratas skaitytojų, todėl teismo nuomone nukentėjusiojo reikalavimas, kad kaltinamasis pinigine išraiška kompensuotų jo patirtus dvasinius išgyvenimus iš principo yra teisinga. Teismas, nustatydamas neturtinės žalos dydį atsižvelgia į tai, kad kaltinamasis A. Drižius, žinodamas ir suvokdamas, kad nėra jokių faktinių duomenų, kurių pagrindu galima daryti išvadą, kad A. Sadeckas dalyvavo kažkokioje tai kontrabandoje, vadovavo nusikalstamai grupei bei darė poveikį atliekamam ikiteisminiam tyrimui, žinodamas, kad prieš tai vykusiuose teismuose, kurių proceso dalyvis buvo ir jis pats, minėti teiginiai buvo pripažinti kaip neatitinkančiais tikrovės ir šmeižiantys A. Sadecką, vis tiek publikavo nukentėjusįjį A. Sadecką šmeižiančius straipsnius. Spręsdamas nukentėjusiajam priteistinos neturtinės žalos dydį teismas atsižvelgia į nusikalstamos veikos trukmę bei nusikaltimo sunkumo laipsnį. Teismas daro išvadą, kad A. Sadecko reikalaujamos priteisti neturtinės (moralinės) žalos dydis – 70 000 litų yra akivaizdžiai per didelis ir neadekvatus jo patirtiems dvasiniams pergyvenimams, todėl nukentėjusiojo civilinis ieškinys dėl neturtinės, moralinės žalos atlyginimo mažintinas ir iš kaltinamojo A. Drižiaus, jo naudai priteistina 3000 litų suma.

Vadovaudamasis išdėstytu ir remdamasis LR BPK 297-305 str., 307-308 str. 1 d. teismas:

n u s p r e n d ė:

AURIMĄ DRIŽIŲ, a. k. 36808110026, pripažinti kaltu padarius nusikalstamą veiką, numatytą LR BK 154 str. 2 d. (savaitraščio „Laisvas laikraštis“ 2010-11-13 publikacija) ir **nubausti 40 MGL dydžio, t. y. 5200 Lt (penkių tūkstančių ir dviejų šimtų litų) bauda.**

Išaiškinti A. Drižiui, kad jam paskirtą 5200 litų pinigine baudą, jis privalo sumokėti per tris mėnesius nuo nuosprendžio įsiteisėjimo dienos Vilniaus apskrities valstybinei mokesčių inspekcijai (kodas 188728821) į biudžeto pajamų surenkamąją sąskaitą Nr. LT24 7300 0101 1239 4300, esančią AB banke „Swedbank“, banko kodas 73000, įmokos kodas 6801. Baudos sumokėjimą patvirtinantį dokumentą reikia pristatyti į Vilniaus miesto 2 apylinkės teismą (Laisvės pr. 79A, Vilnius).

Iki nuosprendžio įsiteisėjimo A. Drižiui kardomosios priemonės neskirti.

Nukentėjusiojo A. Sadecko civilinį ieškinį dėl neturtinės (moralinės) žalos atlyginimo tenkinti iš dalies ir iš A. Drižiaus jo naudai priteisti 3000 Lt (tris tūkstančius litų).

Aurimą Drižių, vadovaujantis LR BPK 303 str. 5 d. 1), dėl jam pareiktų kaltinimų pagal LR BK 154 str. 2 d. 155 str. 1 d. 154 str. 2 d. 155 str. 1 d., dėl savaitraštyje „Laisvas laikraštis“ 2009-02-14 bei 2010-10-09 pateiktos publikacijos – išteisinti, nes nepadaryta veika, turinti nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių.

Vadovaujantis LR BPK 303 str. 5 d. 2) A. Drižių dėl jam pareiktų kaltinimų pagal LR BK 154 str. 2 d. 155 str. 1 d. 154 str. 2 d. 155 str. 1 d., dėl savaitraštyje „Laisvas laikraštis“ 2009-12-26 bei 2010-08-21 pateiktos publikacijos – išteisinti, nes neįrodyta, kad kaltinamasis dalyvavo padarant nusikalstamą veiką.

Nuosprendis per 20 dienų nuo jo paskelbimo gali būti skundžiamas apeliacine tvarka Vilniaus apygardos teismui, per Vilniaus miesto 2 apylinkės teismą.

Teisėjas

Ovidijus Ramanauskas